

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/274
KARAR NO : 2021/303
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: Davacı ırkete ait ormanlık alanda in a edilen rüzgar enerji santrali nedeniyle davalı idare tarafından talep edilen ve ihtirazi kayıtle ödenen ilave a açlandırma ve gecikme bedeli ile KDV toplamının davalıdan tahsili istemiyle açılan davanın DAR YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : E.Enerji Üretim Ticaret ve Sanayi A.
Vekili : Av. A.O.
Davalı : Orman Genel Müdürlü ü
Vekilleri : Av.H. . Av.I.H.S.K. Av.G.E.E.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davalı idare tarafından tahakkuk ve tahsil olunan 2.093.846,59 TL ilave a açlandırma bedelinin istirdadı istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **zmir 5. dare Mahkemesi 21/01/2016 tarihli ve E.2016/34, K.2016/159 sayılı dosyasında "2577 sayılı dari Yargılama Usulü Yasasının 15/1 -a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine"** karar vermi olup, kararın temyiz edilmeksizin 25/03/2016 tarihinde kesinle ti i anla ılmı tır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı öyledir;

"...ön izin taahhüt senedini imzalayan davacının, ön izin senedi gere ince ilave a açlandırma bedeli ödemeyi kabul etti i, bu haliyle ilave a açlandırma bedeline ili kin i lemin kamu hukukunu ilgilendiren idari i lem niteli inde olmadı ı, ilave a açlandırma bedeli tahsilatından do an tazminat talepli uyu mazlı ın özel hukuk çerçevesinde adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i ..."

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmı tır.

B. Adli Yargıda

4. **Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesi 22/09/2020 tarihli ve E.2017/147, K.2020/296 sayılı dosyada** istinaf edilmeksizin 10/02/2021 tarihinde kesinle en "**Davanın HMK 114/1-b ve 115/2 Maddeleri gere ince yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle dava artı yoklu undan usulden reddine"** karar vermi tir. Bu kararın gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir;

"...dava konusunu olu turan a açlandırma bedelinin, 6831 sayılı Orman Kanunu ve Orman Kanunu'nun 17/3 ve 18. Maddesinin uygulanma yönetmeli i ve kesin izin taahhüt

senedi hükümleri gere ince olu turuldu u, uyu mazlık mahkemesinin 28/01/2019 tarihinde ve 2018/751 esas ve 2019/25 sayılı kararı ile "Ormanlık alandan geçen enerji nakil hattı nedeniyle davalı idare tarafından talep edilen ve ihtirazı kayıtlı ödenen ilave a açlandırma bedelinin davalıdan tahsili ve buna yönelik i lemlerin iptali istemi ile açılan davaların idari yargı yerinde görülmesi gerekti i " yönünde vermi oldu u karar kar ısında 2577 sayılı Kanun'un idari dava türlerinin sayıldı ı 2/1-c maddesinde de belirtildi i üzere kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi amacıyla ve kamusal nitelikte üstün hak ve yetkilere dayanarak yaptı ı idari sözle melerden do an uyu mazlıkların çözüm yerinin idari yargı oldu u..."

5. Davacı vekilinin 11/02/2021 tarihli müracaatı üzerine, olu an olumsuz görev uyu mazlı ının çözümü için Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesi 02/04/2021 tarihli ve 2017/147 esas sayılı üst yazısıyla dava dosyasını, idari yargı dosyası ile beraber Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmi tir.

III. LG L HUKUK

6. 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16.maddesi öyledir:

"(De i ik birinci fıkra: 10/6/2010-5995/19 md.) Devlet ormanları içinde maden aranması ve i letilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberle me ve altyapı tesislerine, fon bedelleri hariç, bedeli alınarak Çevre ve Orman Bakanlı nca izin verilir. Ancak, temditler dahil ruhsat süresince müstesna haklar korunmak kaydı ile Devlet ormanları sınırları içindeki tohum me cereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, orman içi dinlenme yerleri, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulundu u alanlarda maden aranması ve i letilmesi, Çevre ve Orman Bakanlı ının muvafakatine ba lıdır. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin; baraj, gölet, liman ve yol gibi yapılarda dolgu amaçlı kullanaca ı her türlü yapı hammaddesi üretimi için yapaca ı madencilik faaliyetleri ile zorunlu tesislerinden bedel alınmaz.

Ruhsatname veya imtiyaz almı olanlarla, ruhsatname veya imtiyaz alacaklar, i e ba lamadan evvel çalı ma sahalarını orman idaresine haber vermeye ve ormana zarar gelebilecek hallerde, orman idaresinin gösterece i tedbirleri almaya ve yapmaya mecburdurlar.

(Ek fıkra: 26/5/2004-5177/34 md.) Madencilik faaliyetlerinin ve faaliyetlerle ilgili her türlü yer, yol, bina ile tesislerin hükmi ahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya özel ormanlarda yapılmak istenmesi halinde Çevre ve Orman Bakanlı nca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, kullanım süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir.

(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/19 md.) Madencilik faaliyetlerinin sona ermesi neticesinde idareye teslim edilen veya terk edilen do al yapısı bozulmu orman alanları rehabilite edilir. Rehabilite maksadı ile bu alanların orman yeti tirilmek üzere in aat, yıkıntı ve hafriyat atıkları ile doldurularak a açlandırmaya hazır hale getirilmesi için büyük ehir mücavir alanlarında büyük ehir belediyelerine, di er yerlerde ise il ve ilçe belediyelerine bedeli kar ılı nda izin verilebilir.

(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/19 md.) Maddenin uygulanması ile ilgili tanım, ekil, art ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

7. Aynı Kanun'un 17.maddesinin üçüncü fıkrası ise öyledir:

"Savunma, ula um, enerji, haberle me, su, atık su, petrol, do algaz, altyapı, katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesislerinin; baraj, gölet, sokak hayvanları bakımevi ve mezarlıkların; Devlete ait sa lık, e itim, adli hizmet ve spor tesisleri ile ceza infaz kurumlarının ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasında kamu yararı ve zaruret olması halinde, gerçek ve tüzel ki ilere bedeli mukabilinde Çevre ve Orman Bakanlı nca izin verilebilir. Devletçe yapılan

ve/veya i letilenlerden bedel alınmaz. Bu izin süresi kırkdokuz yılı geçemez. Bu alanlarda Devletçe yapılanların dı ndaki her türlü bina ve tesisler iznin sona ermesi halinde eksiksiz ve bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlü ü için tasarrufuna geçer. Söz konusu tesisler Orman Genel Müdürlü ü veya Çevre ve Orman Bakanlığı ihtiyacında kullanılabilir veya kiraya verilmek suretiyle de erlendirilebilir. izin amaç ve artlarına uygun olarak faaliyet gösteren hak sahiplerinin izin süreleri; yer, bina ve tesislerin rayiç de eri üzerinden belirlenecek yıllık bedelle doksandokuz yıla kadar uzatılabilir. Bu durumda devir i lemleri uzatma süresi sonunda yapılır. Verilen izinler amaç dı nda kullanılamaz.”

8. Aynı Kanun'un 18.maddesinde ise u düzenlemeye yer verilmi tir:

“Devlet ormanlarında; arkeolojik kazı ve restorasyon yapılmasına ve bu alanların kullanımına, tarihi eserlerin restorasyonu ve korunması için gerekli tesislere, odun kömürü, terebentin, katran, sakız gibi i letilmesinde a aç kullanılan ocakların açılmasına, balık üretmek üzere tesis kurulmasına ve göl, baraj ve deniz yüzeyinde yapılan balık üretimi için karada yapılması mecburi tesislere ve yeraltında depolama alanı kurulmasına Orman Genel Müdürlü ünce bedeli alınarak yirmidokuz yıla kadar izin verilebilir. Bu süre sonunda her türlü bina ve tesis eksiksiz ve bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlü ü tasarrufuna geçer ve söz konusu bina ve tesisler Orman Genel Müdürlü ü ihtiyaçları için kullanılabilir veya kiraya verilmek suretiyle de erlendirilebilir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu kurum ve kurulu larına bu madde kapsamında verilen izinlerden bedel alınmaz. Ancak bedelsiz izne konu tesisler de dâhil olmak üzere tesislerin; izin sahibince üçüncü ki ilere kiralanması halinde orman sayılan alana isabet eden kira bedelinin yüzde ellisi her yıl Orman Genel Müdürlü ü bütçesine gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimi hesabına izin sahibi tarafından yatırılır.

Yangın görmü ormanlarla, gençle tirmeye ayrılmı veya a açlandırılan sahalarda birinci fıkradaki faaliyetlere hiçbir surette izin verilemez.”

9. 18/04/2014 tarihli, 28976 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan “Orman Kanununun 17/3 ve 18 inci Maddelerinin Uygulama Yönetmeli i”nin 3.maddesinde bu Yönetmelikte geçen; “A açlandırma bedeli”nin; izin verilen alan üzerinden bir defaya mahsus alınan bedeli ifade eder, ekinde tanımlanmı ; “nceleme ve de erlendirme” ba lıklı 7.maddesinde, “(...) (4) Ormanlık alandan verilen izin, müracaat sahibine tebli edilir. Tebligat tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde izin sahibinden teminat, bedeller ve onaylı taahhüt senedi alınır. Tebligat tarihinden itibaren üç ay içerisinde bedellerin yatırılmaması, teminatın veya onaylı taahhüt senedinin verilmemesi halinde ise saha teslimi yapılmaz, her hangi bir bildirim gerek kalmaksızın izin iptal edilir. iptal i lemi ilgiliye bildirilir. Aynı yerle ilgili yeniden izin talep edilmesi yeni izin talebi olarak de erlendirilir.(...)” “Alınacak bedeller” ba lıklı 8.maddesinde; “(1) Verilen ön izinlerde ön izin bedeli, kesin izinlerde ise; /a) A açlandırma bedeli,/ b) Arazi izin bedeli,/ c) Orkøy bedeli,/ç) Erozyon bedeli,/ alınır.(...)” “Bedellerin tespiti” ba lıklı 9.maddesinde, “(1) Alınacak bedellerden;/ a) A açlandırma bedeli; Genel müdürlükçe, Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından yılın ikinci yarısı için tespit edilen 16 ya ını doldurmu i çilerin bir günlük normal çalı ma kar ılı ı asgari ücretlerinin 294 gün/hektar katsayısıyla çarpımı sonucu belirlenen a açlandırma birim hektar bedelinin, izin alanı ile çarpımı sonucu,(...)bulunur(...)” “Gecikme zammı” ba lıklı 10.maddesinde, “(1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre bedelli olarak verilen izinlerde, zamanında ödenmeyen bedeller için, izinlerin iptaline ili kin hükümler saklı kalmak kaydıyla bildirim gerek kalmaksızın 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde yer alan gecikme zammı oranında faiz uygulanır. Kısmen ödeme yapılması halinde yapılan ödeme öncelikle faize mahsup edilir.(...)” düzenlemelerine yer verilmi tir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

10. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yöntemle uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü lüp dü ünüldü:

12. Dava, davacı ırkete ait ormanlık alanda in a edilen rüzgar enerji santrali nedeniyle davalı idare tarafından talep edilen ve ihtirazi kayıtla ödenen a açlandırma bedeli ile gecikme bedelinin; talep edilen ilave a açlandırma bedelinin mevcut mevzuatta yer almadı ndan bahisle; ihtirazi kayıtla ödenmi olan ilave a açlandırma ve gecikme bedeli ile KDV toplamının davalıdan tahsili istemiyle açılmı tır.

13. Konuya ili kin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendi inde; dava konusunu olu turan a açlandırma bedelinin, 6831 sayılı Orman Kanunu, Orman Kanunu'nun 17/3. ve 18. maddelerinin Uygulama Yönetmeli i ve Kesin zin Taahhüt Senedi hükümleri uyarınca olu turuldu u görülmektedir. Kesin zin Taahhüt Senedinin sözleşme niteli inde olup olmadı ı hususunu irdelemek gerekti inde; idare, özel hukuk ki ileri gibi özel hukuk sözleşmeleri yapabildi i gibi; kamusal yetkisinin verdi i üstünlük ve ayrıcalıklara dayanarak konusu, hüküm ve ko ulları bakımından özel hukuk sözleşmelerinden farklı olan sözleşmelerde yapabilir. idare hukuku esaslarına tabi bulunan bu sözleşmeler "*idari sözleşme*" olarak adlandırılırlar. idarenin, genel ehliyetini kullanarak, sözleşme serbestisi ve tarafların e itli i gözetilerek gerçekleştirildi i sözleşmelerin tamamen özel hukuk hükümlerine tabi olması ve dolayısıyla bunların yargısal denetiminin adli yargı yerince yapılmasına kar ılıklı, 2577 sayılı Kanun'un idari dava türlerinin sayıldı ı 2/1-c maddesinde belirtildi i üzere, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi amacıyla ve kamusal nitelikte üstün hak ve yetkilere dayanarak yapıldı ı idari sözleşmelerden do an uyu mazlıkların görüm ve çözümünde ise, idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

14. Bu ba lamda, Devlet Ormanı üzerinde, ki i ve kurulu lara, ko ulları, sınırları Kanun'la ve Devlet organlarınca belirlenen kesin izin verilmesi ve bu iznin kar ılı nda, kesin izin taahhüt senedi verilmesinin zorunlu kılınmasının, bir genel hizmetin yürütülmesi için yapılan ve idari sözleşme niteli i ta ıyan bir uygulama oldu u açıktır.

15. Öte yandan, a açlandırma bedeline ili kin i lemin, taahhüt senedi dı nda, Kanun ve ilgili Yönetmelikte de dayana ını buldu u göz önüne alındı nda, sadece senet hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan bir uyu mazlıktan söz etme olana ı da bulunmamaktadır.

16. Bu durumda, idarece tek yanlı olarak, kamu gücüne dayanılarak, 6831 sayılı

Orman Kanunu, Orman Kanunu'nun 17/3. ve 18. maddelerinin Uygulama Yönetmeli i ve Kesin zin Taahhüt Senedi hükümleri kapsamındaki a açlandırma/ veya ilave a açlandırma bedeli talep edilmesine ili kin i lemden do an uyu mazlı ın çözümünde, idari yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, zmir 5. dare Mahkemesinin 21/01/2016 tarihli ve E.2016/34, K.2016/159 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. zmir 5. dare Mahkemesinin 21/01/2016 tarihli ve E.2016/34, K.2016/159 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

03/05/2021 tarihinde Üyeler ükrü BOZER ve Birol SONER'in KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR I OY

Dava, davacı kurulu a ait ormanlık alandan geçen enerji nakil hattı nedeniyle davalı idare tarafından talep edilen ve ihtirazi kayıtlı ödenen a açlandırma bedeli ile gecikme bedelinin; talep edilen ilave a açlandırma bedelinin mevcut mevzuatta yer almadığından bahisle; adli yargı yerinde, ilave a açlandırma bedeli borçlarının bulunmadığının tespiti ile ihtirazi kayıtlı ödenmi olan ilave a açlandırma ve gecikme bedeli ile KDV toplamının davalıdan tahsili; idari yargı yerinde ise, bu taleplere ek olarak; davalı idarenin, ilave a açlandırma ve ilave a açlandırma bedeli gecikme zammına yönelik i lemlerin iptali istemiyle açılmıştır.

Uyu mazlık, davacı ile davalı kurum ile arasında yapılan kesin izin taahhüt senedi ile Orman Kanunu'nun 17., 18. maddeleri ile uygulama yönetmeliğinin 15., 16., 17., 18.. ve devamı maddeleri gereğince idari yargı yolu uyu mazlı ı bakımından somut davaya bakmakla görevli yargı mercinin hangisi olduğu u noktasında toplanmaktadır.

Davacı ile davalı Orman Genel Müdürlüğü arasında yapılan “*Kesin izin Taahhüt Senedi*” başlıklı sözleşme ile davacı tarafa özel hukuk hükümlerine göre enerji nakil hattı hususunda izin verilmiştir. Taraflar arasında düzenlenen sözleşme tarafların serbest iradeleri ile imzalanmış olup, idarenin kamu gücünü kullanarak yapılmış bir işlem yoktur. Bu nedenle sözleşmenin özel hukuk alanında sonuçları doğurduğunu kabul etmek zorunludur. Taraflar arasında sözleşmenin imzalanması ile birlikte taraflar arasındaki ilmi özel hukuk alanında sonuçları doğurmaya başlamıştır. Bu itibarla sözleşmenin imzalanmasından sonraki tüm amaçlar ve ihtilaflar özel hukuk alanını ilgilendirmekte olup, dolayısıyla uyu mazlıkların çözümünde de görevli mahkeme adli yargı mahkemeleridir.

Açıklanan tüm bu nedenlerle Yüksek Mahkeme Sayın Çoğunluğunun eldeki davaya bakmakla görevli yargı mercinin idari Yargı olduğu u konusundaki görüşüne katılmıyoruz.
03/05/2021

Üye
Tükrü BOZER

Üye
Biol SONER